

Bijlage B

Quick scan ecologische waarden

05-01. Verbinding N284 – A 67 bij Hapert

Samenvatting

Dit is een quick scan van de ecologische waarden voor het gebied waar een aansluiting van de N284 op de A67/E34 is gepland. Dit om te bekijken om wat voor habitats het gaat en of er ontheffing nodig is in het kader van de Flora- en faunawet.

Een veldbezoek door een medewerker van bureau Natuurverkenningen in het voorjaar van 2005 heeft aangetoond dat de ecologische waarden van het gebied gering zijn. Van de soorten die gevonden zijn komen enkele soorten voor op de lijst van tabel 1 van de Flora- en faunawet (zie bijlage II). Er zijn geen soorten gevonden uit tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet. Er zijn diverse vogelsoorten aangetroffen. Deze zijn allen beschermd en daar dient dan ook rekening mee te worden gehouden. Uit bestaande gegevens blijkt dat er van de planten een Rode-lijstsoorten aanwezig is. Het gaat hier om Dubbelloof (*Blechnum spicant*). Deze soort komt in Brabant op vele andere plekken ook voor. Er hoeft hier niet speciaal rekening gehouden te worden met deze soort. In de berm van de snelweg zijn nog diverse Rode-lijstsoorten gevonden. Eén daarvan is Liggende vleugeltjesbloem, die op één plek gevonden is (km 6.29). Het is raadzaam hiermee rekening te houden gezien de zeldzaamheid van de soort.

De aanbeveling die we geven is dat er voor de Flora en Fauna wet geen ontheffing nodig is. Voor de aanwezige broedvogels geldt wel een gedragscode. Het is verstandig om de werkzaamheden buiten het broedseizoen (1 maart -15 juli) uit te voeren.

Het meest interessante gedeelte van het bos is het gedeelte direct westelijk van het open gebied. Als hier met de plannen rekening gehouden kan worden is dat een pre. Het open gebied en het bos ten oosten ervan is ecologisch gezien het minst interessant. De groeiplek van de Liggende vleugeltjesbloem kan wellicht bij werkzaamheden vermeden worden en anders is het raadzaam de soort te verplaatsen.

INHOUD

1. Inleiding	pag 4
2. Geomorfologie	pag 4
3. Ecologische waarden	pag 4
4. Aanbeveling	pag 8
5. Geraadpleegde bronnen	pag 8
Kaart 1. Geomorfologie van het plangebied	pag 4
Kaart 2. Ecologische onderverdeling van het gebied.	Pag 4
Bijlage I Gegevens zoals beschikbaar bij Natuurloket	pag 9
Bijlage II Beschermde soorten in het kader van Flora en Faunawet	pag 10

1. Inleiding

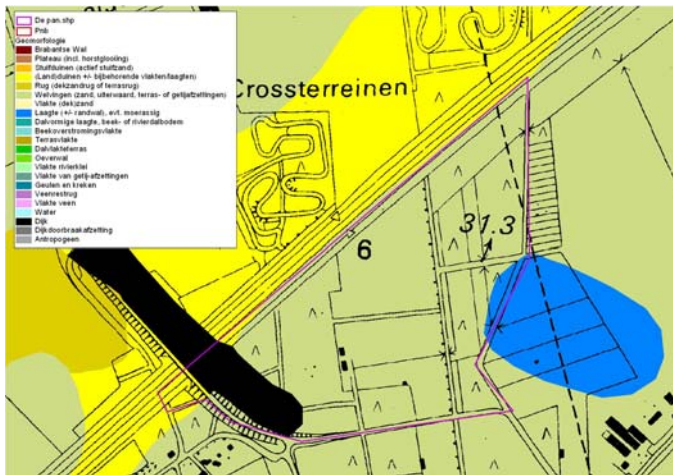
Het plangebied ligt ten zuiden van de A76/E34 ter hoogte van 'De Pan'. Er komt hier een aansluiting van de provinciale weg N284 op de rijkssnelweg A76. Bureau Natuur en Landschap heeft Bureau Natuurverkenningen gevraagd een ecologische quickscan van het gebied te maken.

Er is een veldbezoek gebracht op 26 april 2005. Dit verslag bevat een beschrijving van de ecologische situatie zoals die toen is waargenomen. Verder is opgenomen een beschrijving van de overige te verwachten soorten en soorten die uit andere gegevensbronnen komen. Tevens bevat het een aanbeveling voor eventueel verder onderzoek.

2. Geomorfologie

Het plangebied bevindt zich geheel op zandgrond. Het oostelijke deel is onderdeel van een laagte waarin kwelwater op circa 1 meter zichtbaar is.

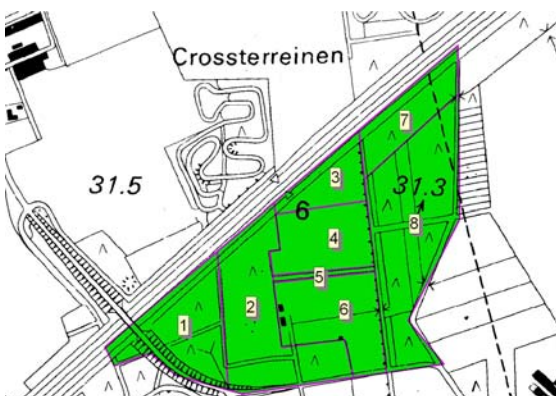
Kaart 1 laat zien wat de geomorfologie van het gebied is.

Kaart 1. Geomorfologie van het plangebied.

3. Ecologische waarden

Het gebied is ecologisch gezien te verdelen in 8 gebieden op basis van wat er nu groeit. Er volgt eerst een opsomming van de opstanden met de dominante boomsoorten en ondergroei. Daarna zal voor het hele gebied de aanwezige te verwachten soortgroepen besproken worden.

Kaart 2. Ecologische onderverdeling van het gebied.

1. Menging van Zomereik, Berk, Grove den. Deze opstand is \pm 30 jaar oud. Ondergroei bestaat voornamelijk uit Braam, Berk, varens (brede stekelvaren), Blauwe bosbes. Staand of liggend dood hout nauwelijks aanwezig.

2. Menging van Grove den, Zomereik, Berk op rabatten. Leeftijd zal tussen de 80-100 jaar zijn. Er zit 1 plek tussen met oude Douglassparren van \pm 100 jaar. Ondergroei bestaat uit Bochtige smele, Blauwe bosbes, Braam, Vuilboompje, Brede en Smalle stekelvaren, Wijfjesvaren. Staand en liggend dood hout aanwezig in geringe mate. Er zijn een paar open plekken in het bos aanwezig zodat er een horizontale structuur ontstaat. Struiklaag is matig ontwikkeld. Deze opstand heeft de meeste potentie in ecologisch opzicht. Het is waarschijnlijk al een tijd geleden door de beheerder omgevormd van een monocultuur van Grove den naar een meer natuurlijk gemengd bos.

3. Grasland. Intensief grasland, er zijn weinig interessante soorten aanwezig.

4. Kwekerij van coniferen. Weinig soortenrijk.

5. Houtwal. Diverse soorten als Berk, Zomereik, Zoete kers. Ongeveer 30 jaar oud.

6. Grasland. Begraasd door paarden en schapen. Geen interessante soorten gevonden. Er staat 1 oude Linde in het midden.

7. Opstand van jonge eiken. Leeftijd ongeveer 20 jaar. Ondergroei bestaat op enkele plekken uit Adelaarsvaren.

8. Opstand van Zwarte den. Leeftijd zal ongeveer 100 jaar zijn. Het is hoog opgaand bos met een tweede boomlaag van Zomereik en Berk. Ondergroei bestaat uit Bochtige smele, Braam, Smalle en Brede stekelvaren.

gebied 2

gebied 6

Gebied 8

Standplaats

Het gebied bestaat uit droge zandgrond. Er zit weliswaar redelijk wat kwel in het gebied gezien de afwateringssloot die net buiten het plangebied ligt en die kwelrijk water voert. In potentie biedt dit plek aan een Berken-Zomereiken bos. Dit type bos zou in Noord-Brabant op vele plekken in potentie aanwezig kunnen zijn, maar is op maar weinig plekken goed ontwikkeld omdat het veelal vervangen is door aanplant van dennen. Ook dit gebied heeft een dergelijke geschiedenis, waarbij aanplant van Grove den, Zwarte den en Amerikaanse eik heeft plaatsgevonden.

In gebiedje 2 hebben zich spontaan eiken en berken al gevestigd en op enkele plekken maken ze al deel uit van de boomlaag. Deze opstand komt het dichtst in de buurt van de potentieel natuurlijke vegetatie, maar je kunt hier nog lang niet spreken van een goed ontwikkeld Berken-Zomereiken bos.

Vogels

Aanwezige vogelsoorten tijdens het bezoek:

Koolmees, Pimpelmees, Zwartkop, Winterkoning, Roodborst, Houtduif, Tjiftjaf, Vink, Goudhaan, Merel, Zanglijster, Boomkruiper, Grote bonte specht.

Dit zijn ook ongeveer de te verwachten soorten voor deze bossen. Deze soorten zijn allemaal algemene soorten in Noord-Brabant. Het betreft geen rode lijst soorten.

In potentie biedt het ook plaats aan roofvogels als Sperwer, Buizerd, Havik, maar deze zijn allen niet aangetroffen.

De soorten die op het moment van bezoek zijn waargenomen zijn hoogstwaarschijnlijk broedvogels en daar dient dan ook rekening mee gehouden te worden. Tot half juli zullen zij gebruik maken van deze biotopen en verstoring in deze periode dient dan ook te worden voorkomen.

Zoogdieren

Tijdens het bezoek zijn sporen gevonden van Konijn, Vos.

Te verwachten zijn ook Bunzing, Hermelijn, Haas, Ree, Rosse woelmuis, Bosmuis, Bosspitsmuis. Deze soorten komen allemaal op de lijst van Tabel 1 van algemene soorten voor, maar zijn echter niet aangetroffen tijdens veldbezoek.

Vleermuizen zijn niet aangetroffen, maar het vergt specialistisch onderzoek om hier uitsluitsel over geven. Er waren op het eerste gezicht geen bomen of gebouwen aanwezig waar vleermuizen zouden kunnen huizen. Er valt van een speciaal onderzoek dan ook niet veel te verwachten. Als foerageergebied zou het gebied wel geschikt kunnen zijn.

Amfibieën en Reptielen

Er is 1 smalle watervoerende sloot in het gebied aanwezig. De sloot is zeer ondiep en voert kwelwater gezien de roestige kleur. Er zijn hier geen amfibieën aangetroffen en er valt ook eigenlijk niets te verwachten. Ook vissen zullen hier niet aanwezig zijn. Voor reptielen is het ongeschikt biotoop omdat er geen zonnige droge open plekken in het landschap aanwezig zijn.

Dagvlinders

Vlinders zijn nu niet aangetroffen, maar april is niet de goede tijd voor onderzoek. Er valt op een aantal algemene soorten na echter niet veel te verwachten. Het biotoop is ongeschikt voor soorten van tabel 2 of 3. Gegevens van Natuurloket (zie bijlage I) geven aan dat er een rode lijst soort in het km hok gevonden is. Het gebied is matig onderzocht. Navraag bij natuurloket kan uitsluitsel geven over de exacte vindplaats

van de betreffende rode lijst soort, maar waarschijnlijk zal dit buiten het plangebied zijn.

Flora

Op 9 mei is door een medewerker van Natuurverkenningen een quickscan van alleen de flora gedaan. In de bosgebieden zijn niet veel bijzondere soorten gevonden. In gebied 1 en 2 staat wel opvallend veel Blauwe bosbes.

Uit de gegevens van flora die over het gebied beschikbaar zijn is 1 rode lijst soort gevonden. Het gaat hier om Dubbelloof (*Blechnum spicant*). Het is een aandachtsoort voor de provincie. De soort is tijdens het veldbezoek opnieuw waargenomen. Deze soort komt in Brabant op vele andere plekken ook voor.

De berm van de snelweg bestaat voor een groot deel uit (hei)schrале vegetatie. Soorten die hier gevonden zijn, zijn: Liggende vleugeltjesbloem (rode lijst, categorie Gevoelig), Stekelbrem (rode lijst, categorie Gevoelig), Kleine zonedauw (rode lijst, categorie Gevoelig). Ook soorten als Tandjesgras, Dophei, Trekrus, Struikhei zijn aangetroffen.

De Liggende vleugeltjesbloem is wel een bijzondere soort. In Brabant komt de soort in minder dan 3 % van de km hokken voor. Hij is sterk achteruitgegaan. Wellicht kan tijdens de aanleg rekening gehouden worden met de plek, door eventueel verplaatsing van de soort. De soort groeit ter hoogte van km 6.29 aan de zuidkant van de snelweg.

Libellen

Het is ongeschikt biotoop voor libellen omdat er niet of nauwelijks geschikt water aanwezig is. Eventueel onderzoek hiernaar zou in een ander seizoen moeten plaatsvinden.

Paddestoelen

Het gebied zal een aantal algemene soorten herbergen. Er zullen een aantal soorten op het aanwezige dode hout aanwezig zijn. Er zijn nu echter weinig vruchtlichamen gevonden. Dit zou verder specialistisch onderzoek vergen in een ander seizoen. De bodem in het bos heeft een dikke strooisellaag, wat al niet gunstig is voor een aantal interessante soorten. Er zijn ook weinig stobbies aanwezig. Ook de graslanden zijn te intensief om hier iets interessants te verwachten. Er zijn weinig geschikte biotopen voor zeldzame paddestoelen.

4. Aanbeveling

Er is voor de flora en fauna wet geen ontheffing nodig. Er zijn tijdens veldbezoek geen soorten uit tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet gevonden of te verwachten. Voor de aanwezige broedvogels is wel een goedgekeurde gedragscode nodig. Het is verstandig om de werkzaamheden buiten het broedseizoen aan te vangen omdat dan in het algemeen niet snel een ontheffing nodig is.

De gevonden planten die op de Rode-lijst staan genieten geen bescherming volgens de Flora-en faunawet. Liggende vleugeltjesbloem (km 6.29) is in Noord-Brabant wel dermate zeldzaam dat het raadzaam is tijdens werkzaamheden met deze groeiplaats rekening te houden. De snelwegberm herbergde de meeste Rode-lijstsoorten.

Voor de overige soortgroepen valt niet veel te verwachten. Uitsluitel kan echter niet gegeven worden. Specialistisch onderzoek is dan nodig.

Het meest interessante gedeelte van het bos is gedeelte direct westelijk van het open gebied. Als hier met de plannen rekening gehouden kan worden is dat een pre. Het open gebied en het bos ten oosten ervan is ecologisch gezien het minst interessant.

5. Geraadpleegde bronnen

1. Natuurloket
2. Florbase (database FLORON)
3. Veldbezoek 26 april, 9 mei 2005

Bijlage I

Gegevens van Natuurloket.

Rapportage voor kilometerhok X:147 / Y:373						* Legenda
Soortgroep	FF*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Actualiteit*	
Vaatplanten			1	slecht	1/1/'75-31/12/'89	
Mossen				slecht	1/1/'80-1/8/'03	
Korstmossen				niet onderzocht	1/1/'80-1/8/'03	
Paddenstoelen				niet onderzocht	1/1/'75-1/1/'03	
Zoogdieren				niet onderzocht	1/1/'90-1/1/'03	
Broedvogels				niet onderzocht	1/1/'90-1/1/'02	
Watervogels				niet onderzocht	'90/'91 -'01/'02	
Reptielen				niet onderzocht	1/1/'85-1/1/'03	
Amfibieën				niet onderzocht	1/1/'85-1/1/'03	
Vissen				niet onderzocht	1/1/'85-1/1/'03	
Dagvlinders			1	matig	1/1/'92-1/4/'03	
Nachtvlinders				niet onderzocht	1/1/'80-1/1/'03	
Libellen				niet onderzocht	1/1/'90-1/1/'03	
Sprinkhanen				redelijk	1/1/'90-1/1/'03	
Overige ongewervelden				niet onderzocht	1/1/'90-1/1/'03	

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

*** Legenda**
FF = Flora- en faunawet
H/V = Habitatrictlijn of Vogelrichtlijn
RL = Rode Lijst
 (#) = tevens **meetnetgegevens** verzameld.
Volledigheid onderzoek: Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep. Een **toelichting** op deze categorieën kunt u vinden onderaan deze rapportage.
Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.
 ■ niet van toepassing

Bijlage II

Beschermden soorten in het kader van Flora en Faunawet

Tabel 1: Algemene soorten				
Zoogdieren		tweekeurige bosspitsmuis	Sorex coronatus	Slakken
aardmuis	Microtus agrestis	veldmuis	Microtus arvalis	wjingaardslak
bosmuis	Apodemus sylvaticus	vos	Vulpes vulpes	Helix pomata
dwergmuis	Microtus minutus	wezel	Mustela nivalis	
bunzing	Mustela putorius	woelrat	Arvicola terrestris	Vaatplanten
dwerspitsmuis	Sorex minutus			aardaker
egel	Erinaceus europaeus	Reptielen en amfibieën		akkerklokje
gewone bosspitsmuis	Sorex araneus	brutne kikker	Rana temporaria	brede wespenorchis
haas	Lepus europeus	gewone pad	Rana esculenta	breed klokje
hermeltijn	Mustela erminea	middelste groene kikker	Triturus vulgaris	dotterbloem*
husspitsmuis	Crocidura russula	kleine watersalamander	Rana ridibunda	gewone vogelmelk
konijn	Oryctolagus cuniculus	meerikkker		grasklokje
mol	Pitymys subterraneus	Mieren		grote kaardenbol
ondergrondse woelmuis	Capreolus capreolus	behaarde rode bosmier	Formica rufa	kleine maagdenpalm
ree	Clethrionomys glareolus	kale rode bosmier	Formica polyctena	knikkende vogelmelk
rosse woelmuis		stronkmier	Formica truncorum	koningsvaren
		zwartrugbosmier	Formica pratensis	slanke sleutelbloem
				zwanebloem
				*m.u.v. spindotterbloem

Tabel 2: Overige soorten				
Zoogdieren		dennenorchis	Goodyera repens	rood bosvogeltje
damhert	Dama dama	dutse gentiaan	Gentiana germanica	rug klokje
edelhert	Cervus elaphus	franjetiaan	Gentiana ciliata	Campanula trachelium
eekhoorn	Sciurus vulgaris	geelgroene wespenorchis	Eptipactis muelleri	Ceterach officinarum
grijs zeehond	Halichoerus grypus	gele helmblom	Pseudofumaria lutea	slanke gentiaan
grote bosmuis	Apodemus flavicollis	gevlakte orchis	Dactylorhiza maculata	Orchis militaris
steenmarter	Martes foina	groene nachtorchis	Coeloglossum viride	Crinum dissectum
Wild zwijn	Sus scrofa	groensteel	Asplenium viride	Dianthus deltoides
		grote keverorchis	Listera ovata	Asplenium trichomanes
		grote muggenorchis	Gymnadenia conopsea	Primula vulgaris
		gulden sleutelbloem	Primula vert	Hieracium amplexicaule
		harlekijn	Orchis morio	Catapodium rigidum
		herfstschroeforchis	Spiranthes spiralis	Asplenium scolopendrium
		hondskruid	Anacamptis pyramidalis	Primula montana
		honingorchis	Hemiphragma monorchis	Hammarbya paludosa
		jeneverbes	Juniperus communis	Gentiana campestris
		klein glaskruid	Parietaria judicata	Salvia pratensis
		kleine keverorchis	Listera cordata	Dactylorhiza incarnata
		kleine zonnedaauw	Drosera intermedia	Ophrys insectifera
		klokjesgentiaan	Gentiana pneumonanthe	Neottia nidus-avis
		kluwenklokje	Campanula glomerata	Adonis vernalis
		koraalwortel	Corallorhiza trifida	Orchis coriophora
		krutsbladgentiaan	Gentiana cruciata	Menyanthes trifoliata
		lange ereprijs	Veronica longifolia	Campanula patula
		lange zonnedaauw	Drosera anglica	Platanthera bifida
		mannetjesorchis	Orchis mascula	Myrica gale
		maretak	Viscum album	Colchicum autumnale
		moeraswespenorchis	Eptipactis palustris	Fritillaria meleagris
		muurblom	Erysimum cheiri	Origanum vulgare
		parnassa	Farnassia palustris	Cephalanthera longifolia
		pijscheefkalk	Arabis hirsuta sagittata	Pseudorchis albida
		poppenorchis	Aceras anthropophorum	Viola lutea calaminaria
		prachtklokje	Campanula persicifolia	Leucocjum aestivum
		purperorchis	Orchis purpurea	Asplenium adiantum-nigrum
		rapunzelklokje	Campanula rapunculoides	
		rechte driehoeksvaren	Gymnocarpium robertianum	Kevers
		rietorchis	Dactylorhiza majalis	vlegand hert
		ronde zonnedaauw	praefermissa	Lucanus cervus
			Drosera rotundifolia	Kreeftachtigen
				rievierkreeft
				Astacus astacus

Tabel 3: Soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB				
Bijlage 1 AMvB		woudparelmoervlinder	Melitaea dtamina	helkikker
Zoogdieren		zilvervlek	Clossiana euphrosyne	kamsalamander
das	Meles meles	Vaatplanten		knoflookpad
boommarter	Martes martes	groot zee gras	Zostera marina	muurhagedis
elkermuis	Elomys quercinus	Bijlage IV HR		poelkikker
gewone zeehond	Phoca vitulina	Zoogdieren		rugstreeppad
veldspitsmuis	Crocidura leucodon	baardvleermuis	Myotis mystacinus	vroedmeesterpad
waterspitsmuis	Neomys fodiens	bechtetins vleermuis	Myotis bechsteinii	zandhagedis
		bever	Castor fiber	Dagvlinders
		boosvleermuis	Nyctalus leisleri	donker pimpernelblauwtje
		brandt's vleermuis	Myotis brandti	grote vuurvinder
		brulmuis	Phocoena phocoena	pimpernelblauwtje
		euraziatische lynx	Lynx lynx	tjimbauwtje
		franjetiaart	Myotis nattereri	zilverstreeppootbeestje
		gewone dolfin	Delphinus delphis	
		gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	Libellen
		gewone grootvoervleermuis	Plecotus auritus	bronslibel
		grijs grootvoervleermuis	Rhinolophus ferrumequinum	gaffellibel
		hamster	Cricetus cricetus	gevlakte witsnuttibel
		hazelmuis	Muscardinus avellanarius	groene glazenmaker
		ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus	noordse winterjuffer
		kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus	oostelijke witsnuttibel
		kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros	rieviermabout
		laadvlieger	Eptesicus serotinus	sterlijke witsnuttibel
		meervleermuis	Myotis dasycneme	Vissen
		mopsvleermuis	Barbastella barbastellus	houting
		nathusius' dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	steur
		noordse woelmuis	Microtus oeconomus	
		otter	Lutra lutra	Vaatplanten
		rosse vleermuis	Nyctalus noctula	drijvende waterweegbree
		tutmelaar	Tursiops truncatus	groenknolorchis
		tweekeurige vleermuis	Vespertilio murinus	krupend moerasscherm
		vale vleermuis	Myotis myotis	zomerschroeforchis
		watervleermuis	Myotis daubentonii	
		wilde kat	Felis silvestris	Kevers
		witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus	brede geelrandwaterroofkever
		witsnutteldolfin	Lagenorhynchus albobrostris	gestreepte waterroofkever
		Reptielen en amfibieën		heldenbok
		boomkikker	Hyla arborea	juchtleerkever
		geelbtkvuurpad	Bombina variegata	
		gladde slang	Coronella austriacus	Tweekeppigen
				bataafse stroommossel
				Unio crassus
				Rana arvalis
				Triturus cristatus
				Pelobates fuscus
				Podarctus muralis
				Rana lessonae
				Bufo calamita
				Alytes obstetricans
				Laetia agilis
				Maculinea nausithous
				Lycena dispar
				Maculinea teletus
				Maculinea arion
				Coenonympha hero
				Oxygastra curtisii
				Ophiogomphus cecilia
				Leucorrhinia pectoralis
				Aeshna viridis
				Sympetma paedica
				Leucorrhinia albifrons
				Stylurus flavipes
				Leucorrhinia caudalis
				Coenonympha oxyrhynchus
				Acipenser sturio
				Luronium natans
				Liparis loeselii
				Apium repens
				Spiranthes aestivata
				Dytiscus laticornis
				Graphoderus bilineatus
				Cerambyx cerdo
				Osmoderma eremita